folklor/edebiyat, cilt:20, sayı:79, 2014/3

RUS HALK KÜLTÜRÜNDE KOLYADA BAYRAMI

Leyla Çiğdem Dalkılıç*

KOLYADA

Güneş kültü eski çağlardan itibaren Slav halkları arasında kutsal sayılmış, güneş şerefine her biri aydınlık teması odaklı kutlamalar düzenlenmiştir. Eski Slav halklarının kutsal kabul ettiği güneş ile ilintili dört temel bayramından (Yaz gündönümü *Kupala*, Kış gündönümü *Kolyada*, İlkbahar ekinoksu *Komoeditsa* ve Sonbahar ekinoksu *Osenina*) biri olan Kolyada, Slav halklarının kış gündönümü bayramı olup güneşin doğuşunu ve yeni yılın başlangıcını sembolize etmektedir.

Doğayla iç içe yaşayan halk bu günde yeni bir dönemin başlangıcını, eski tarım yılının bitişiyle yeni tarım yılına geçişi, aydınlığın karanlığı yenerek günlerin uzayacak olmasını ve yakında gelecek olan hasat zamanını yaklaşık iki hafta süren eğlencelerle kutlardı. Eski Slav halk takviminin en eski bayramlarından sayılan Kolyada zamanı birçok ritüel gerçekleştirilmekteydi. Mitolojik kaynaklara göre, Slav halkları arasında eski çağlardan beri kutlanmış olan Kolyada, pagan kültüründe Kış Güneşi Tanrısı**(bazı

* Dr., St. Petersburg Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi, Rus Dili Bölümü doktora programı mezunu. dalkilicleyla@hotmail.com

**Eski Slav mitolojisinde Kış Güneş Tanrısı olarak yer alan Kolyada'nın varlığına ilişkin şüpheler bulunmaktadır. Buna göre Kolyada'nın güneşin doğuşu kutlamaları sırasında gerçekleştirilen ritüellerden birinin adı olduğu düşünülmektedir. Bkz. S.A. Tokarev. Religiya v istorii narodov mira, 1986: 207).

kaynaklara göre Neşe Tanrısı) olarak bilinen Kolyada şerefine düzenlenmekteydi. Kış güneşinin yaza dönüşünü kutlayan halk Kolyada'nın adını yüksek sesle çağırır, Rusçada *kolyadki* olarak adlandırılan şarkılar söyler, güneş için hediyeler, kurbanlar toplar, toprak ve hayvan sahiplerine güzel övgü dolu sözler ifade eder, düzenlenen çeşitli oyunlar eşliğinde güneşin doğuşunu kutlardı. Bu kutlamalar sırasında ölülerin ruhunun yeryüzüne indiğine, ancak ruhların bu günde kötülük için değil, iyilik dağıtmak ve iyi dileklerde bulunmak için geldiğine inanılırdı. Yeni yıla geçiş kutlamaları ölülerin temsil edildiği ryajenye* yani "kıyafet değiştirme" ritüeli ile gençler arasında yapılan aşırılık ritüelleri eşliğinde gerçekleştirilirdi (Graşina, Vasiliyev 2013: 65).

Rus halk kültüründe Kolyada bayramını ayrıntılarıyla ele almadan önce, söz konusu bayrama ilişkin birtakım geleneksel öğelerin daha iyi anlaşılabilmesi açısından Slav-Rus mitolojisinde yer alan Kolyada'nın hikâyesine göz atalım. Mitolojiye göre "çok eski zamanlarda iyi tanrılar yeryüzünde yaşardı. Yeryüzü onların elleri altında çiçek açar, meyve verir sevinirdi.

Tanrılar insanlara toprağı işlemeyi, evler inşa etmeyi ve şarkılar bestelemeyi öğrettiler. İnsanlar çalıştılar, tanrılar ise onlara ışık, ısı ve sihirli su verdiler.

Ekin biçme vakti geldiğinde halk hasadı toplar, sonra da tanrılara hasat ve şarkılarla övgü dolu sözler bahşederlerdi.

Hasadın hepsi toplandığı zaman hem tanrılar hem de insanlar yorulmuştu. İnsanlar evlerine, tanrılar ise Aydınlık İrij'in (*İrij ya da İriy. Slav mitolojisinde öteki dünyayı temsil etmektedir. Günümüz Slav dillerinde cennet anlamına gelen irey kelimesinden türemiştir. Bkz. M. Fasmer. Etimolojiçeskiy slovar Russkogo yazıka. http://enc-dic.com/fasmer/Ire-4993.html, 27.03.2014*) derinliklerine doğru yol almışlardı. Burada tanrıların babası onların eski güçlerini yenisiyle değiştirir, böylece tanrılar güçlerini tazelerlerdi.

İyi tanrılar dışında onlara benzeyen fakat insanları umursamayan yaratıklar vardı. Bunlar ışık ve ısı vermezlerdi bu nedenle onlar "karanlıklar" olarak adlandırılırlardı. Bu tanrılar iyi olanlar kadar güç kaybetmemişlerdi, bu nedenle İrij'e gitmeyerek yeryüzünde kalmışlardı. Sayıları çoktu, ancak kimilerinin ismi bile yoktu, düzen nedir bilmezlerdi bu nedenle insanlar için hiçbir şey yapamazlardı. Onlara tanrıların yolu lazım değildi, çünkü onlar nerede isterlerse orada gezmeyi arzu ediyorlardı. Bu tanrıların içlerinde en güçlüsü Morena idi. Morena tanrıların yollarını biliyordu ancak onları yönetemiyordu. "Karanlıklar" yol olmayan yerlerde dolaşmaya başladılar, oyunlar oynayarak Tanrıların yollarını karıştırdılar. Düzen bozuldu ve yeryüzünde dolaşmak tehlikeli bir hal aldı. O zaman Morena yeryüzünü saklamak için onu beyaz karla kapladı, her yere uyku ve sessizlik gönderdi. Yeryüzü uykuya daldı, soğuk ve karanlık orta dünyayı kapladı. Tanrıların yolları unutuldu. Altın Güneş At ise sahipsiz bir şekilde koşup durdu, gün ışığı ve sıcak kayboldu.

Yalnız yüce tanrılardan bir tanesi İrij'e gitmedi, çünkü o gücünü yeryüzü ve su

*Ryajenye (ряженье) ritüeli, genelde at, keçi, ayı, geyik, kuş vb. kılığına bürünüp kıyafet değiştirme şeklinde gerçekleştirilen bir ritüeldir. Ritüelde kullanılan kıyafetler arasında hayvan derisi, maskeler, boynuzlar yer almaktadır. Bu ritüelde canlandırılanların öteki dünyanın temsilcileri, ölü ruhlar oldukları inancı hakimdir.

sayesinde yeniliyordu. Görüntüsünü değiştirebiliyordu. Su onun hafızasını korudu ve böylece yolların nerede olduğunu unutmadı. Orta dünyanın en uç noktasına kadar gitti, Aydınlık İrij'e açılan orman ve nehirle diğer yerleri korudu. Nehirden bir köprü geçmekteydi. Tanrılar bu köprüden İrij'e gitmişlerdi. O zamandan beri köprü iyice çürümüştü. Onu – Kâhini – rüzgâr alıp getirmiş, böylece köprüden geçebilmişti. Ancak tek başına köprüyü tamir edebilecek güçte değildi, diğer tanrılar ise henüz gelmemişlerdi.

İnsanlar karın, soğuğun ve acımasız rüzgârın ortasında kalakalmışlardı. Zor zamanlar geçirmekteydiler, çünkü "kötüler" etraflarını sarmıştı, sanki yeryüzü gökyüzüne karışmış, tepeler baş aşağı durmuştu. Gündüz ışığı ise sürekli azalmaktaydı, gece ve gündüz birbirinden ayırt edilemez hale gelmişti. Buna rağmen insanlar ümitlerini yitirmediler. Çünkü onlarda tanrıların hediyeleri kalmıştı ve insanlar tanrıların yardımıyla toprağı nasıl işleyip verimli hale getirdiklerini hatırlıyorlardı. Böylece tanrıların gücünün bir kısmı onlarla beraber kalmış oldu. Ancak İnsanlar tanrıların yeniden gelip gelmeyeceklerini bilmiyorlardı. Odunlar yedekleyip, hep birlikte toplanıp tanrılara övgüler yağdırdılar, onları çağırarak kutlamalar yaptılar.

Kâhin insanların şarkılarını duydu ve tanrıların güçlerinin bir kısmının insanlarda kaldığını anladı. Böylece bu güç sayesinde insanların ona köprüyü kurup tanrıların yolunu yeniden açmasına yardımcı olabileceklerini anladı. Kâhin insanları çağırdı ancak "kötüler" gürültü çıkardılar ve insanlar Kâhini duyamadılar. O zaman Kâhin yanına bir avuç tohum ile bir kıvılcım ışık alarak insanlara doğru yola koyuldu. Karanlık tanrılar üstündeki hayvan derisinden onu kendilerinden biri sandılar. İnsanlarsa Kâhin için kurban ettikleri hayvan derisini tanıdıkları için yanılmadılar.

Kâhin bir avuç tohumu çıkardı ve sordu: "Bu nedir?"

İnsanlar cevap verdi:

- "Bu ekmek ekmeyi bilmediğimiz zamanlarda tanrıların bize verdiği tohum. Tanrılar yeniden gelecek ve bize tohum verecekler"

Kâhin onlara ışığı gösterdi ve sordu: "Bu nedir?"

"Bu bizi aydınlatan ve ısıtan ışık. Işık bize geri gelecektir" dediler.

İnsanlar kendilerine getirilen kıvılcımla dışarıda bir ateş yaktılar. "Karanlıktakiler" parlak ışığı sevmediklerinden kaçıştılar. İçlerinden bazıları insanların kutlamalar yaptıklarını gördüler, daha da yakına geldiler. Ve "bizi de doyurun" dediler. Ancak Kâhin onlara: "Eğer tanrılara boyun eğer ve insanlara yeryüzünü koruması için yardım ederseniz sizi doyururlar" dedi. Ve karanlık olanlar, ona ne yapmaları gerektiğini sordu. Kâhin anlattı: "İnsanların topraklarını ve evlerini kötülüklerden koruyun, insanlar da size tanrılara verdikleri gibi gerekeni verecekler". Ardından Kâhin insanları yanına çağırdı. "Karanlıklardan" korkmayan en cesurlar baltalarını alarak onunla birlikle ormana yola koyuldular. Geride kalanlar ise gidenlerin arkasından sevinçle gitmeleri için şarklar söylediler. Kâhin onlara ulu ağacı gösterdi ve "Kesin" dedi. İnsanlar bir an için şüpheye düştüler: "O bizim kardeşimiz, ağacı nasıl keseriz" dediler. Bunun üzerine Kâhin ağaca bir darbe indirdi ve insanlar ağacın kurumuş olduğunu anladılar. Kâhin: "Bu tanrıların ağacıdır. Tanrılar onun yaşamına son verdiler, ancak ona yeni bir yaşam verecekler.

Ondan bir köprü yapacağız, tanrılar da dünyaya geri dönecekler" dedi. İnsanlar ağacı kestiler ve bir köprü yaptılar. Köprüden evlerine kadar giden bir yol uzandı. Köprü tanrılar tarafından yaratılan her şey gibi canlıydı.

İnsanlar köprüye bira döktüler, Kâhin ise düğünlerde damadın üzerine serpildiği gibi köprünün üstüne tohumlar serpti. Ve ekledi: "Tanrılar bu köprü üzerinden geçerek size gelecekler, ancak yolları uzun, onları üç ay sonra bekleyin" dedi. İnsanlar tanrıların güneşi bir an önce kendilerine getirmesi için Kâhin'den ricada bulundular. Kâhin ise Güneşin yakında geleceği cevabını verdi.

Kâhin köprüyü koruduğu için güneşi insanlara getiremezdi. Bu nedenle insanlardan bir tanesi Güneşi karşılamak için yola koyuldu. Kâhin ise köprüde kalarak şarkı söylemeye başladı. Gökyüzünde Güneş Atı'nı yöneten ve onunla dünyaya ışığı getiren Güneş Tanrısı onun şarkısını duyarak İrij'de kış uykusundan uyandı. Uyandığında gücün kendisine geri geldiğini ve karanlığı yenecek güçte olduğunu anladı. Güneş Atını yakalamak için yola koyuldu. Güneş Atı'nı yakalayıp, eyerledikten sonra gökyüzü yolunda dörtnala koştu. "Kötüler" yolları karıştırdığından köprünün önünde düşünceli bir şekilde durakladı, daha önce geçmiş olduğu yolları hatırlayamadı. Ancak köprüde Kâhin durmaktaydı ve Güneş Tanrısı'na yol gösterdi. Seçilenler arasından olan bir kişi de ateşin önünde onu bekleyen insanların yerini gösterdi.

Güneş Tanrısı gelip gökyüzünde dörtnala koşmaya başlayınca, insanlar büyük bir sevinçle karşıladılar onu. Güneşi *kolo* olarak adlandırdıkları için güneşi karşıladıkları güne *Kolyada* ismini verdiler. Ve Kâhin şarkı söyledi, Güneşin ardından diğer tanrılar da uykudan uyandılar. Böylece tanrılar yeniden doğan, yeni ekim ve su bekleyen yeryüzüne geri dönmek için yeni güçlerle yola koyuldular.

Yeryüzünde kar ve soğuk vardı, ancak insanlar tanrıların geleceğini biliyor ve onları bekliyorlardı." *

Yukarıda verdiğimiz mitolojik hikâyeden de anlayacağımız üzere Kolyada Slav halkları arasında gün ışığının başlangıcı, aydınlığın ilk hareketi dolayısıyla yaklaşan hasat zamanıyla bolluğun ve bereketin sembolü olarak görülmüş, halk arasında kutsal sayılmıştır.

Eski çağlardan beri var olan ve pagan kökenli Kolyada gibi bayramlar, özellikle Hıristiyanlığın kabulünden sonra yoğun olarak dinin baskısı altında kalmışlardır. Sovyetler Birliği döneminde Kolyada, komünizm yapısına engel olan halk inanç ve geleneklerinin ortadan kaldırılması için oluşturulan Komünist Parti programının yoğun baskılarına maruz kalan bayramlardan biri olmuş; halkın hafızalarından, gelenekleri arasından silinmeye çalışılmıştır (Propp 1995: 13). Zamanla Kolyada'da yer alan güneşin doğuşu olgusu Hz. İsa'nın doğumu ile bağdaştırılmıştır. Böylece, eski çağlarda güneş takvimini kullanan ve yeni yılın gelişiyle güneşin doğuşunu kış gündönümüne göre kutlayan Slav halkları, bundan böyle kilisenin yeni düzenlemeleriyle bu bayramı önce eski takvime göre Hz. İsa'nın doğum tarihi olan 25 Aralık günü (24 Aralık gecesi)

* Mitolojik hikayenin çevirisi M.N. Graşina, M.S. Vasilyev'in "Yazıçeskiy kalendar. Mif, obryad, obraz" isimli kitabından yer alan hikayeden yapılmıştır M.: Veçe, 2013. s: 91-94.

kutlamış, daha sonra yeni takvime geçişle birlikte Noel adı altında 7 Ocak tarihinde kutlanmaya başlamıştır. Daha önce Kolyada şerefine düzenlenen ve bir yılda on iki ay bulunmasını temsilen on iki gün süren kutlamalar ve ritüeller ise Rusçada Svyatki* olarak adlandırılan kutsal günler adı altında birleştirilmiştir. (Propp 1995: 24). Böylelikle Rusya'da eski bir halk bayramı olan Kolyada zamanla Noel olarak kutlanmaya başlanmış ve Hz. İsa'nın doğumu ile (24 Aralık gecesi) Vaftiz Bayramı'na (6 Ocak) kadar olan dönemi kapsayan on iki günlük süre içerisindeki kutsal gün etkinliklerinde (Svyatki) yerini almıştır.

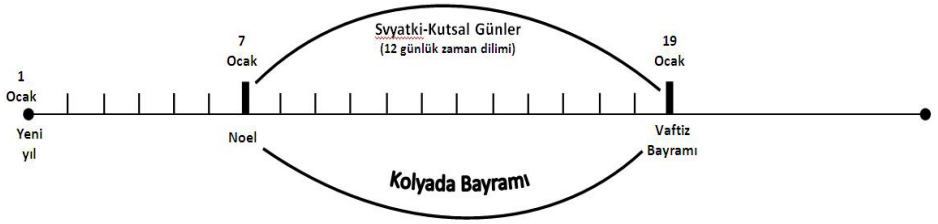
Günümüzde *kolyada*, Batı ülkelerinde Noel ilahisi söyleyen şarkıcıların geçit törenlerine verilen adın Slav dilindeki karşılığı olarak kabul edilmektedir. *Kolyada* kelimesinin, Latince'deki "*çağırmak*" veya "*yüksek sesle ilan etmek*" anlamına gelen "*calare*" kelimesinden türediği sanılmaktadır. Bunun yanında, Eski Roma'da her yeni ayda, ayın ilk gününün başrahip tarafından yüksek sesle ilan edildiği belirtilmekte, bundan yola çıkılarak *kolyada* kelimesinin her ayın ilk gününün *kalenda* olarak adlandırıldığı *calendae* (calo "*çağırmak*") kelimesinden geldiği ya da dolaylı olarak Yunancadan (*καλάνδαι*) geçtiği düşünülmektedir. Örnek olarak Lehçede bu anlamda kullanılan *kolęda* kelimesi verilmektedir. Baltık dillerindeki mevcut benzer kelimeler ise Slav dillerinden geçmiştir (Fasmer 1986: 293).

A.B. Strahov, *kolyada* kelimesinin Hıristiyanlık öncesi döneme ait olduğunu gösterir kesin bir kanıt olmadığı, söz konusu terimde "pagan" unsuru bulunmadığı, Slavlar tarafından edebi dilde kullanılan bir diyalekte ait veya din adamları tarafından kullanılan bir kelime olduğu, anılan sözcüğün en eski anlamının "toplanan sadakalar, hediyeler" olduğu görüşünü savunmaktadır (Strahov 2003: 242-243). Mevcut diğer görüşlere göre D. Şçepkin *kolyada* kelimesinin *koled* (*вокруг идущий / etrafından dolaşan*), *koleda* (*круговые яства / yuvarlak masada elden ele dolaştırılan ziyafet yemekleri*); P. Bessonov *(зажжённый пень / yakılmış kütük)*; N. Kostomarov *kolo* (*yuvarlak, tekerlek*) sözcüklerinden türediklerini düşünmektedirler (Kalinskiy, 1877: 17). *Kolyada* kelimesinden Rusçada hâlâ kullanılan ve bilinen, Türkçeye ise geçit töreni olarak çevirebileceğimiz *'kalyadovanie'*, ritüeller yapmak olarak çevirebileceğimiz *'kolyadovat'* ve geçit törenine katılan, törende yer alan kişiler olarak çevirebileceğimiz '*kolyadovşçiki/kolyadniki'* kelimeleri türemiştir.

Günümüzde bu bayram Balkan ve Slav ülkelerinde hala kutlanmakla birlikte, Rusya'da Noel olarak kutlanmakta ve Noel yortusuyla Vaftiz Arifesi arasındaki bayram kutlamalarının tümünü içermektedir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Hıristiyanlık sonrası Kolyada bayramı gelenekleri Svyatki kutlamaları altında varlığını korumuş, Kolyada

*Svyatki noel zamanı kutlamalarının tümünü kapsayan kutsal gün kutlamalarının antik çağlardan beri devam edip günümüze kadar gelen ve Hıristiyanlığına geçiş dönemiyle varlığını devam ettiren kutlamaları içine alan bir zaman dilimine verilen addır (Noel yortusu 24-25 Aralık– Vaftiz Bayramı 6-7 Ocak). Svyatki (*святки*, *святые дни)* eski Slavca bir kelime olup (*svętъ, svętъjь*), kutsal günler, bayram günleri anlamında gelmektedir (bkz. P.Y. Çernıh. İstoriko-etimologiçeskiy slovar sovremennogo russkogo yazıka 1997: 57). Bayram döneminin "svyatki (kutsal günler)" adını İsa'nın doğuşuna ithaf edilmesinden dolayı aldığı sanılmaktadır. Diğer bir görüş ise, svyatki kelimesinin "svyatit' "(*святить*) kutsamak fillinden geldiğidir. Buna göre, kutsal günler zamanı halk "kutsamaktadır", yani İsa'yı ve İsa'nın doğuşunu tesbih etmektedir.

adı yerini Noel'e, Kolyada Tanrısı şerefine düzenlenen kutsal gün ritüelleri ise yerini Svyatki zamanı yapılan ve geleneğe dönüşen kutlamalara bırakmıştır. Bahsettiğimiz bu durumu aşağıda sunduğumuz şemayla görsel olarak ele almaya çalışalım:

Hıristiyanlık dönemi öncesi, kış gündönümü kutlamaları sırasında hasadın ve hayvancılığın bol olması için büyü ritüelleri gerçekleştirilir, fallara bakılırdı. Hıristiyanlık dönemi sonrasında büyücülük ve falcılık ritüelleri kilise tarafından yasaklanmış, kutlamalar yeni bir anlam kazanmıştır. Yeni anlayışa göre, kış güneşi yaz güneşine dönüşür, gündüz karanlıktan ışığa hareket eder, eski yıl son bulur yeni yıl başlar, Kurtarıcı doğar ve kaos dünyası yerini ilahi düzene bırakırdı. Böylece eski yıl ve yeni yıl kesin çizgilerle birbirinden ayrılırdı. Bu tarihlerde Ruhani Dünya'yla özel bir bağ kurulduğu düşünülürdü. Ahiretten ölülerin ruhunun yeryüzüne indiğine, kış ortasında şeytani güçlerin etrafta dolaştığına inanılır, buna ilişkin düzenlenen törenlerle gösteriler yapılır, böylelikle eski yıl ve yeni yıl arasındaki mevcut değişikliklere dikkat çekilirdi (Myaçin 2004: 557).

Kolyada zamanı Svyatki kutlamalarda fakirlere ve yardıma muhtaçlara yardım edilir, hediyeler verilir, ev sahipleri sofralar kurar, lezzetli ikramlar hazırlarlardı. Köy sakinleri, geçit törenleri ve oyunlar düzenler, kılık değiştirir, köydeki evler tek tek dolaşılarak misafirliğe gidilir, Noel şarkıları söylenirdi. Hıristiyanlığın kabulüyle birlikte Rus halk geleneğinde yer etmiş olan ve *kolyadovanie* olarak adlandırılan bu aktivitelerin tümünü ve Kolyada (Noel) kutlamalarını inceleyelim.

Rus geleneğinde Kolyada zamanı gerçekleştirilen Svyatki kutlamaları

Rus halk geleneğinde önemli bir yere sahip olan Kolyada zamanı kutsal gün kutlamaları öncelikle kişinin evinde başlardı. Tüm aile masa başında toplanır, masa altına saman ya da saman balyası koydukları bir örtüyle örtülürdü*. Masada mutlak olarak bulunan yiyecekler arasında üzerine bal veya reçel dökülerek kuru üzüm ve fıstıkla süslenerek hazırlanan pişmiş yulaf lapası (kutya)**, *kozuli* olarak adlandırılan kurabiyeler ve *B* biçiminde bir tür simit (krendel) bulunurdu (Saharov 1849: 69). Genelde inek, kuzu, koyun, horoz, tavuk, keçi gibi hayvan ile çoban figüründe pişirilen kurabiyeler tüm evlerde

*Saman koyma geleneği bayram kutlamalarına atlarıyla gelen olan Kolyada Tanrısı'nın yiyeceğe ihtiyacı olan atları ile bağdaştırılır. Hıristiyanlık sonrası dönemde ise bu gelenek Hz. İsa'nın doğduğu saman kaplı beşikle bağdaştırılmaktadır.

**Kut'ya (кутья) – Üzerine bal veya reçel dökülerek servis edilen, haşhaş, kuru üzüm, fındık ile süslenen, buğday tanelerinin haşlanması sonucu lapa kıvamında elde edilen Slavların geleneksel ritüel yemeğidir.

Noel'in gelişine doğru hazırlanır, masa, pencere ve kenarlarına konarak ev kurabiyelerle süslenir; eşe, dosta, komşulara dağıtılır ve çocuklara hediye edilirdi (Propp 1995: 38). Bunun yanında *kozuli* kurabiyelerinin yem olarak hayvanlara verildiği de görülmüştür. Hıristiyanlık dönemi öncesi eski bir inanış olan ve Hıristiyanlık sonrasında halk arasında bir gelenek halini alan bu inanışa göre, hayvanların bu kurabiyelerle beslenmesinin sihirli etkiler yaratacağına, böylece üreme zamanı daha fazla bereket olacağına inanılırdı (Propp 1995: 39). Şekil açısından benzer bir görünüşe sahip olan ve *korovka* olarak adlandırılan kurabiyeler ise daha çok Rusya'nın orta ve güney bölgelerinde pişirilir ve sadece *kolyadovanie* ritüelini gerçekleştirenlere dağıtılırdı (Çiçerov 1957: 76).

Noel arifesi tüm aile masa başında toplanır, büyükler iyi ve kötü yanlarıyla yılın nasıl geçtiğine dair konuşmalar yapardı. Rus geleneğinde yeni yıla girmeden önce uzun masa başı sohbetlerinde eski yılın uğurlanması geleneği de buraya dayanmaktadır. Yemekten arta kalanlar Noel'i kutlayabilmeleri için yaşlılara, muhtaç kişilere ve fakir evlerine götürülür ancak sofra kaldırılmazdı. Çok eski zamanlara dayanan bir gelenek olan bayram sofrası esasında ölüleri anmak için kurulurdu. İnanışa göre Ruslar, ölmüş ebeveynlerinin, akraba ve yakınlarının sofraya geleceklerini düşünür, yemek yiyebilmeleri için bayram masasını toplamazlar, kutsal günler boyunca yeryüzüne inen rahmetli yakınlarının soğukta ısınmaları için evlerde ateşler yakarlardı (Propp 1995: 25, 38). Bu gelenekle birlikte eski Slav halklarındaki ölüler dünyasıyla bağlantı inancı korunmuştur.

Tüm bu hazırlıkların ve evde gerçekleştirilen bireysel kutlamaların ardından *kolyadovanie* olarak adlandırılan toplu ev gezme ritüelleri başlardı. Hıristiyanlık öncesi eski kutlamalarda şarkı ve şiirler eşliğinde gerçekleştirilen ev gezme töreninin doğaüstü etkilere sahip olduğuna inanılırdı. Hıristiyanlığın kabulü sonrasında da devam eden bu ritüel, inanışa göre, ev sahiplerine tarlada ve bahçede zengin hasat, hayvancılıkta verimlilik, evde refah ve bolluk sağlardı. *Kolyadovanie* ritüelini başlangıç ya da hazırlık aşaması için bir araya gelme, toplu gezme törenleri ve son aşama olan hediyelerin paylaşım töreni olarak üçe ayırabiliriz (Vinogradova 1982: 21). Eski zamanlardan kalan geleneklerle birlikte *kolyadovanie* ritüelinin nasıl gerçekleştirildiğine yakından bakalım.

Kolyadovanie öncesi katılımcılar bir evde bir araya gelir, eğer ritüel birkaç grupla birlikte aynı anda gerçekleştiriliyorsa, gruplar arasında ziyaret edilecek ev ve yerler grupların sokakta karşı karşıya gelmeleri hoş karşılanmadığından dolayı önceden belirlenirdi. *Kolyadovanie* akşam ve Noel sabahı olmak üzere farklı zamanlarda gerçekleştirilebilmekteydi. Ritüel katılımcıları gece vakti sokaklarda şeytani varlıkların dolaştığına ve bunların Noel şarkılarıyla kovulabileceğine duydukları inançla akşam ve gece saatlerinde ev ev gezerek törene başlarlardı. Gündüz vakti gerçekleştirilen gezmelere ise daha çok çocuklar, kadınlar ve gençler katılırdı. Gruplar yine aynı şekilde evleri dolaşarak şarkılar söyler, iyi dilekler eşliğinde geleneksel ritüelleri yerine getirirlerdi (Şangina 2008: 20). Köy çevresinde gerçekleştirilen gezi ve ev ziyaretleri sırasında şarkılar söylenir, müzik eşliğinde dans edilir, çanlar çalınırdı. Bu gruplar oldukça gürültücü davranırlardı. Ev gezme ritüelini gerçekleştiren kişiler *kolyadniki ya da kolyadovşçiki* olarak adlandırılırlar. *Kolyadnik*ler öteki dünyanın temsilcileri olarak

kabul edilir ve kutlamalar sırasında halk inanışında bolluğun, bereketin, ölümsüzlüğün sembolü olan ve tahıl tohumu ekme töreni olarak adlandırılan ritüeli gerçekleştirmek üzere evleri dolaşarak tohumlar dağıtırlardı (Bogumil 2007: 22-23). *Kolyadnik*ler genelde erkekler başta olmak üzere, kadın, erkek ve çocuklardan oluşan karışık gruplardan oluşabilmekteydi. Ritüel grubunda yaşlılar da bulunabilmekteydi ancak grup genel olarak genç ve bekar erkeklerden oluşmaktaydı. *Kolyadnik*lerin sayısı, her biri ayrı bir ritüeli yerine getiren 5-6 veya 10-15 kişi arasında değişebilmekteydi. Grubun başını gelenekleri ve ritüelleri iyi bilen, deneyimli, yaşça büyük evli bir erkek çekerdi. Grubun başı süslü bir kıyafet, elinde çanlarla kaplı bir sopa veya üzeri süslü dallarla *ryajenie* geleneğini yerine getirerek gruba öncülük ederdi. Bu grubun arasında müzisyenler, şarkıcılar ve dansçılar da yer alabilmekteydi. Bunun dışında verilen hediyeleri toplayan ve hediye alımından sorumlu bir kişi belirlenirdi. Bu gruplar, çeşitli şekillerde süslenmiş kıyafetlerle evleri dolaşırlar. Bu gruplardaki öncüler, giydikleri kıyafet açısından "süslü giyimli olanlar" ve "kılık değiştirenler" olarak değişiklik gösterebilmekteydi. Birinci sıradakiler bayram kıyafetlerini giyer, şapkalarına yeşil bitkilerden ve kağıt çiçeklerden yapılmış çelenkler takar, ikinci sıradakiler ise üzeri çeşitli biçimlerde süslenmiş hayvan kürkleriyle örtünürlerdi. "Maskesiz katılımcılar" ve "kılık değiştirenler" arasındaki fark yalnızca kıyafetlerde değil, kutlama şeklinde, tören sunumunda, aktivitelerde ve adlandırmalarda da kendini gösterebilmekteydi. Örneğin, maskesiz katılımcılar genel olarak sadece *kolyadnik*ler olarak adlandırılırken, maskeli gruplar *okrutniki* yani hayvan postuna bürünmüş olanlar, *kudesniki* yani büyücüler ve *kikimorı* olarak adlandırılabilmekteydi. *"Kikimora* kişinin evinde yaşayan, ev sahibine ve evde yaşayanlara zarar veren, sorun yaratan ve küçük sıkıntılar getiren mitolojik bir kadın karakteridir (Levkievskaya 1999: 494). *Kikimora* kelimesinin Rus dilinde yer ettiğini ve biçimsiz veya kötü giyimli kadın anlamında da kullanıldığını da belirtmek gerekir.

İkinci aşama olan toplu gezmeler (kolyadnıy obhod) grup katılımcılarının bir evde toplanması, köyün gezilmesi, her evin kapısının önünde veya penceresinin altında toplanma, ev sahipleriyle görüşme, evde kutlamalara devam edilmesi, ev sahibine ve aile üyelerine yönelik iyi dileklerde bulunulması, hediye dağıtımı ve alımı, ev sahibiyle vedalaşma ritüellerini kapsamaktadır.

Yukarıda sayılan tüm bu etkinlikler, yukarıda da belirttiğimiz gibi, Rusçada *kolyada* olarak adlandırılan ve ritüellerin mutlak bir parçası olan Noel şarkıları eşliğinde gerçekleştirilmekteydi. Söz konusu bu Noel şarkıları Rusya'nın çeşitli bölgelerinde *kolyada*'nın yanında *ovsen* ve *vinogradye* olarak da adlandırılmaktadır. Ruslar, isimleri farklı da olsa bu şarkıları bir bütün olarak ele almakta ve *kolyada* ismini sadece Noel ilahisi (*rojdestvenskaya pesnya*) olarak adlandıran Ukraynalılar gibi birbirinden ayırmamaktadırlar. Ruslar için bu şarkılar Noel ve Vaftiz Bayramı ritüelleri gibi diğer kutsal günlerde ve düğün gibi özel günlerde de dile getirilebilmektedir (Çiçerov 1957: 115).

Toplu gezme törenleri sırasında *kolyadnik*ler kimsenin evini gözden kaçırmamaya özen gösterirdi. Bir evin unutulması kırgınlık yaratacağı gibi halk arasında felakete davet anlamına gelirdi. Ancak kısa bir süre önce bir yakınını kaybetmiş olan evler istisna oluştururdu. Grup köyde, geleneklere uygun olarak batıdan doğuya, dağlık alanda ise

refahın yukarılara çıkabilmesi için köyün en aşağı kısmından yukarıya doğru hareket ederdi. *Kolyadnik*ler bir eve yaklaştıktan sonra kapı önünde veya pencere altında durur ve ev sahibini çağırırlardı. Grup öncüsü gelişlerini haber verir ve ev sahibinden içeriye girmek için izin ister, uyuyup uyumadığını ve gelenleri kabul etmeye hazır olup olmadığını sorar ya da şarkıcılar hemen şarkı söyleme kısmına geçerlerdi (Vinogradova http://pagan.ru/slowar/k/kolyadowanie8.php, 10.03.2014).

Rusya'da en bilinen ve yaygın olan *kolyada*'lardan bir tanesi şu şekildedir:

Коляда, коляда!
Пришла коляда накануне Рождества;
Мы ходили, мы искали коляду святую
По всем дворам, по проулочкам.
Нашли коляду у Петрова-то двора.
Петров-то двор – железный тын,
Среди двора три терема стоят,
Во первом терему, частые звезды.
Светел месяц – Петрь сударь свет Иванович,
Красно сольце – Анна Кириловна,
Частые звезды – то дети их.
Здравствуй, хозяин с хозяюшкой,
На долгие веки, на многие лета![*]

Yukarıda verilen *kolyada* giriş, gelişme ve sonuç bölümleri olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Giriş bölümünde Kolyada'nın gelişi haber verilmekte ve Kolyada'nın ritüeli gerçekleştirenler tarafından arandığı (ev ev, sokak sokak gezdik) dile getirilmektedir. Gelişme bölümünde, ev sahibi övülmektedir. Övgü ritüeli eski kült öğelerin yer aldığı şiirsel bir şekilde sunulmaktadır. Örneğin, demir çit sembolik olarak yuvarlakla çevrili bir alanı, demir ise kalenin yıkılmaz oluşunu temsil etmektedir. Şarkıda yer alan çit, kutsal gün kutlamaları çerçevesinde gençler tarafından gerçekleştirilen aşırılık ritüelleri (ritualnıe besçinstva)[**] sırasında evlerin kapısını, çitleri çalan, yıkan ve aileye mutsuzluk,

* Kolyada, kolyada!
Noel arifesi geldi kolyada;
Kutsal Kolyada'yı aradık, taradık
Tüm avlularda, tüm sokak aralarında.
Kolyada'yı Petr'ın avlusunda bulduk.
Petrov'un avlusu demir bir çit,
Avlunun ortasında üç ev duruyor,
Birinci evde sık yıldızlar.
Parlak ay Petr İvanoviç beyefendi,
Kırmızı güneş – Anna Kirilovna,
Sık yıldızlar da onların çocukları.
Selam olsun, ev sahibiyle sahibesi,
Uzun yıllar, uzun yazlar size!

**Aşırılık ritüelleri olarak adlandırdığımız *ritualnıe besçinstva* kutsal günler sırasında toplu gezme ritüelini gerçekleştirenleri evlerine, bahçe avlusuna sokmayan ya da hediye vermede cimri davranan ev sahiplerine karşı gerçekleştirilmekteydi. Ev sahibine maddi zararlara neden olan bu ritüellerde *kolyadnik*ler odunları, kapıları çalmak,

kötü şans getiren eylemlere yorulmakta, bu sözlerle ev sahibinin evinin ne kadar sağlam olduğu ifade edilerek, övülmektedir. Bunun yanında, ev sahiplerinin güneşe, aya ve yıldızlara benzetilmesi ise güneş kültünün ve doğaya ait olguların eski dönemlerde kutsal sayılmasından ileri gelmektedir. Ev sahibine iyi dileklerde bulunulmasıyla şarkının ilk aşaması sona ermektedir. (Çernıh 1957: 123-124). *Kolyadnik*lerin iyi dileklerine karşılık hediye talebi / sunumu, söz konusu ritüelin temelini oluşturmaktadır. Dile getirilen dileklerin içeriği aile bireylerinin cinsiyeti, yaşı, medeni durumu göz önüne alınarak farklılık gösterirdi. Genel olarak aile reisine mutluluk ve refah temennisinde bulunulurken, genç kızlara mutlu bir evlilik temenni edilirdi. Rus Noel şarkıları genel olarak zenginlik dileklerinde bulunma, hediye isteme ve soru cevap şeklinde eğlence amacıyla dile getirilen şarkılar olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır (Çernıh 1957). Aşağıda hediye talebini dile getiren örnek *kolyada* satırlarına bakalım:

….Кишки, лепешки,
Свиные ножки,
В печи сидели,
На нас глядели
Каши захотели.
Ты не режь, не ломай,
Подай целый каравай….[*] (Çiçerov 1957: 124).

Bu geleneğin yerine getirilmemesi gruplara ikramda bulunmayan cimri ev sahiplerine yönelik beddua ve tehditlerde bulunma hakkını verirdi. Eğer ev sahibi beklenen ikramda bulunmazsa şarkıların sonuna tehdit dolu sözler eklenirdi:

Не дадите пирожка –
Мы коровку за рожка,
Не дадите пышечки –
Мы свинку за височки,
Не дадите вы блинка –
Мы хозяину пинка[**] (Çiçerov 1957: 129).

pencereleri boyamak, el arabalarını, kayakları, kızakları çalıp köy boyunca sürmek, çitleri yerinden sökmek, odun, kapı, çit, kova gibi eşyaları. yola saçmak, yolda barikatlar kurmak, ev sahibi evden çıkamasın diye evin önünü ağır eşyalarla kapatmak gibi eylemlerde bulunurlardı.

* Etler, ekmekler,
Domuz bacakları,
Fırının içine oturmuşlar,
Hepsi bize bakmışlar,
Canları kaşa çekmiş.
Tüm bir ekmek ver bize
Kesmeden, bölmeden….

** Eğer börek vermezseniz,
İneği boynuzlarından çekeriz,
Pışeçki vermezseniz (Pışka “пышка/пышечка” hamurdan yapılan ve kızgın yağda kızartılan mamul)
Domuzu şakaklarından çekeriz,
Blinok vermezseniz (Blinok “блин/блинок” genel olarak krep olarak adlandırılan ince ve yuvarlak bir şekil verilerek hazırlanan bir yiyecek)
Ev sahibine bir tekme atarız.

Ritüel görüşmelerinde ve selamlaşmalarda ritüel grubu katılımcıları Tanrı hizmetkârı, Tanrı misafiri, eşi görülmemiş misafir (bojie sujenki, bojie poslantsı, nebıvalıe gosti) olarak kabul edilirdi (Vinogradova 1982: 142). Yukarıda da belirttiğimiz gibi, eski inançlarda da olmak üzere bu kişiler öteki dünyanın temsilcileri sayıldıkları için ev sahipleri misafirlerin iyi bir şekilde karşılanmasına özen gösterirdi. Ev sahibinin gelecek yıl boyunca refaha kavuşması buna bağlıydı. Eğer ev sahibi misafirleri iyi karşılamışsa karşılığını aynı şekilde iyi dileklerle ve övgülerle görür, kötü karşılamışsa lanetlenir bu ise o yıl boyunca kötü bir dönem geçireceğine işaret ederdi (Vinogradova 1982: 148). Birkaç örnekle sunmaya çalıştığınız bu şarkılar Rus kültürü başta olmak üzere Slav halkları arasında önemli bir yere sahip olup oldukça geniş bir konu yelpazesine sahiptir. Sadece Noel zamanı değil, düğün gibi özel günlerde de dile getirilen bu şarkıların ayrıca ele alınıp incelenmesiyle *kolyada*ların (*kolyadka*) Rus kültüründeki yeri daha iyi anlaşılabilir.

Grup katılımcılarının bir araya gelip, aralarında topladıkları armağanları paylaşarak ortak bir ziyafet hazırlamaksa *kolyadovanie* ritüellerinin son aşamasını oluşturmaktadır. Ritüellerin bitimi şerefine, grup bir araya gelerek toplanan hediyeleri aralarında paylaşırdı (Rojdestvenskie radosti, http://www.ihtus.ru/pr12.shtml 19.03.2014).

SONUÇ

Kolyada bayramı günümüze ancak özünde değişime uğrayarak gelebilmiştir. Dinin yoğun etkisi altında kalarak değişime uğrayan bu bayram eski zamana ait inanç ve geleneklerinin ancak bir kısmını koruyabilmiş, Noel zamanı kurabiyelerin pişirilmesi, sofraların kurulup kutlamalar yapılması gelenek olarak varlıklarını koruyabilmiştir. Başta Bulgaristan, Ukrayna olmak üzere bazı Slav ülkelerinde düzenlenen çeşitli festivallerle halen kutlanmakta olan Kolyada, günümüz Rusya'sında Noel Bayramı olarak kutlanmakta, eskinin gelenekleri olan misafir ağırlama, hediye alıp verme, bayram sofrası başında ev sahibine övgü dolu güzel söyler söyleme ve iyi dileklerde bulunma gelenekleri günümüz kutlamalarıyla bir nebze de olsa hâlâ canlı tutulmaktadır. Kiliselerde ise bu günde Hz. İsa'nın doğuşu vesilesiyle dini törenler düzenlenmekte, Ruslar kiliselerde düzenlenen Noel ayinlerine katılmaktadırlar.

Kolyada bayramının bir zamanlar var oluşu ise, Rusya'da şehir dışlarında bulunan yerleşim yerlerinde, okullarda ve gençlik derneklerde öğrenciler tarafından düzenlenen festivallerle anılmaktadır. Bu festivallerde kıyafet değiştirme, şarkı söyleme gibi eski gelenekler canlı tutulmaktadır. Kolyada olarak adlandırılan şarkılar ise Rusya'da kilise ve yönetim tarafından yapılan engellemelerle yaygınlığını kaybetmiş, buna karşılık kutlama ve övgü dolu ifadeler içeren ve *vinogradye* adıyla yaygınlık kazanan şarkılara yerini bırakmıştır. *Vinogradye*ler genel olarak kırsal kesimlerde, düğün gibi özel günlerde hayat bulmaya devam etmektedir. Bu ve benzeri şarkılar kutsal günler zamanı dile getirilmekte, Rusya'nın Avrupa bölümündeki kuzey bölgeleri ile Vladimirskaya, Nijegorodkaya, Ryazan bölgelerinin bazı yerleşkelerinde halen gözlenmektedir.

KAYNAKÇA

Bogumil Murin (2007) Osnovı sovremennogo kolyadovaniya: şuteynoe posobie dlya istinnıh slaviteley Kolyadı (izdanie Velesova Kruga). M.: Sva Saund rekordz.

Çiçerov V.İ. (1957) Zimniy period russkogo narodnogo zemledel'çeskogo kalendarya XVI-XIX BB.: Oçerki po istoriy narodnıh veropaniy. Moskva.

Çernıh P.Y. (1999) İstoriko-etimologiçesky slovar sovremennogo ruskkogo yazıka. M.: Russkiy yazık.

Dal' V.İ. (2002) Koleda // Tolkovıy slovar Dalya. 1867. T. 1 M.: Olma-press.

Dvoeverie // Bolşaya Şkolnaya Entsiklopediya "Russika". İstoriya Rossii. 9-17vv. / Veduşiy redaktör V.M. Karev. M.: Olma-Press (2001):181-182.

Fasmer M. (1986) Etimologiçeskiy slovar' russkogo yazıka. T. II., M.: Progress.

Graşina M.N., Vasilyev M.S. (2013). Yazıçeskiy kalendar: mif, obryad, obraz. Moskova: Veçe.

Kabakoeva G.İ. (1995)Vol'çi dni // Slavyanskie dvrevnosti: Etnolingvistiçeskiy slovar / Pod. Red. N.İ. Tolstogo. İnstitut slavyanovedeniya RAN. M.: Mejdunarodnıe otnoşeniya. T.1.: 109-111.

Kalinsky İ.P. (1877) Tserkovno-narodnıy mesyatselov na Rusi. Zapiski Russkogo geografiçeskogo obşestva po otdeleniyu etnografii. T7.

Kapitsa F.S. (2007). Taynı slavyanskih bogov. M.: PİPOL klassik.

Levkievskaya E.E. (1999) Kikimora // Slavyanskie vrevnosti: Etnolingvistiçeskiy slovar v 5-ti tomah Pod. Red. N.İ. Tolstogo. İnstitut slavyanovedeniya RAN. M.: Mejdunarodnıe otnoşeniya. T.2.: 494-575.

Mansikka B.Y. (2005) Religiya vostoçnıh slavyan. M.: İMLİ im A.M. Gor'kogo RAN, 2005.

Myaçin A.N. Mir ruskkoy kulturı (2004) / Nauç. Red. A.N. Myaçin. M.: Veçe.

Propp V. Y. (1995) Russkie agrarnıe prazdniki. St. Petersburg. İzd: Azbuka, İzd. Tsentr Terra.

Saharov İ.P. (1849) Skazaniya russkogo naroda. T.2. Kn. VIII. SPb: tip. Saharova,

Strahov A.B. (2003) Noç pered Rojdestvom: narodnoe hristianstvo i rojdestvenskaya obryadnost na Zapade i u slavyan. Cambridge-Mass.: 242—243.

Sibirskaya pravoslavnaya gazeta http://www.ihtus.ru/pr12.shtml (17.03.2014).

Şangina İ.İ. (2008) Russkie Traditsionnıe prazdniki. SPb.: izd.: Azbuka-klassika.

Şto takoe svyatki? / Argumentı i faktı http://www.aif.ru/ny2014/tellings/1075846 (5.02.2014).

Tokarev S.A. (1986) Religiya v istorii narodov mira. M.: izd-vo. polit. lit-rı.

Tolstaya S.M. (1986) Ritualnıe beşçinstva molodyoji. Materialı k etnodialektiçeskomu slovaryu: K-P. // Duhovnaya kultura Polesya na obşeslavyanskoy fone. M.: Nauka.

Vinogradova L.N. (1982) Zimnyaya kalendarnaya poeziya zapadnıh i vostoçnıh slavyan. Genesiz i tipologiya kolyadovaniya. M.: İzdatel'stvo Nauka.

Vinogradova L.N. (1995) Vinogradye // Slavyanskie drevnosti: Etnolingvistiçeskiy slovar v 5-ti tomah / Pod. Red. N.İ. Tolstogo. İnstitut slavyanovedeniya RAN. T1. M.: Mejdunarodnıe otnoşeniya.

Vinogradova L.N. Slavyanskaya Mifologiya-2 / Kolyadovanie http://pagan.ru/slowar/k/kolyadowanie8.php (10.03.2014)

Vinogradova L.N. Kolyadovanie // Slavyanskie drevnosti: Etnolingvistiçeskiy slovar v 5-ti tomah / Pod. Red. N.İ. Tolstogo: İnstitut slavyanovedeniya RAN. M.: Mejdunarodnıe otnoşeniya. T2, (1999): 570-575.

Vinogradova L.N. Plotnikova A.A. (2009) Svyatki // Slavyanskie drevnosti: Etnoligvistiçeskiy slovar v 5-ti tomah / Pod. Red. N.İ. Tolstogo. İnstitut slavyanovedeniya RAN. M.: Mejdunarodnıe otnoşeniya. T4.: 584-589

Özet

RUS HALK KÜLTÜRÜNDE KOLYADA BAYRAMI

Başlangıçta şehirlerde ve kalelerde yaşayan Slav toplulukları arasında elit bir din olarak ortaya çıkan Hıristiyanlığın kabulünden sonra kiliseler, Slav halkları arasında önemli bir yere sahip olan ve pagan unsurlar içeren halk bayramlarına karşı yoğun bir savaşa girişmişti. Kilisenin ve dinin artan baskıları sonucu "halk bayramı" ya da "tarım bayramı" olarak adlandırılan bu kutlamaların kimi öz anlamlarını yitirerek kaybolmuş, kimisi de din ile harmanlanarak günümüze kadar gelmeyi başarabilmiştir. Mitolojik tanrıların kültleri ve Hıristiyan azizlerin idolleriyle harmanlanan eski inanışlar, Slav halklarının kırsal bölgelerinde yaşayan ve çoğunluğunu oluşturan kesimi arasında gücünü devam ettirmiştir. Hıristiyanlık dönemi öncesi Rus halkı arasında önemli bir yere sahip olan, ancak daha sonra dini unsurlarla harmanlanan bu bayramlardan bir tanesi Slav halklarının kış gündönümü bayramı olan güneşin doğuşunun kutlandığı Kolyada'dır. Kolyada, Hıristiyanlığın kabulünden sonra Noel olarak anılmaya başlanmış, yeni güneşin doğuşu olgusu Hz. İsa'nın doğumu ile bağdaştırılmıştır. Bu çalışmada, söz konusu bayramın tanımı, kutlanış şekli, geçmiş ve günümüz ile bağlantılarıyla Rus halkının kültürü ele alınacaktır.

Anahtar sözcükler: Kolyada, Noel, Slav halkları, Ruslar, inanç, gelenekler

Abstract

KOLYADA BAIRAM IN RUSSIAN FOLK CULTURE

After the adoption of the Christianity which is initially emerged as a elite religion among the Slavic community living in the cities and the castles, the churchs waged war against the folk holidays which have attached a great importance among Slavic people and contained elements of pagan. As a result of increasing pressure of the church and the religion some of these holidays which are called as a "folk holiday" or "agricultural holiday" have been disappeared by losing its essence meanings or have been blended with religion and been able to come up to the present. The old beliefs which have been blended with the cults of mythological gods and the idols of Christian saints have continued their existence among Slavic people living in rural areas and forming the

majority of their part. One of these holidays that had a significant place before the advent of Christianity among Russian people but then were blended with religious elements is Kolyada the winter solstice holiday of Slavic people celebrated as a birth of sun. After the adoption of Christianity, Kolyada came to be known as Christmas, the event of a new birth of sun that has been associated with the birth of Jesus. In this paper the definition of the holiday mentioned, the way of its celebration, its connection with the past and the present and Russian folk culture will be discussed.

Keywords: Kolyada, Christmas, Slavic people, Russians, beliefs, traditions